

KAPITOLA 1 — VÝZVA

Ranní vlak Jihovýchodní dráhy, který před čtyřiceti minutami vyjel z Londýna, projížděl svou maximální rychlostí čtyřiapadesáti mil za hodinu zvlněnými zelenými poli a třešňovými sady Kentu. Za světle modrým parostrojem bylo vidět strojvůdce v červené uniformě, nezaštitěného budkou ani ochranným sklem, a u jeho nohou přikrčeného topiče, přihazujícího lopatou uhlí do sálající pece. Hned za supějící lokomotivou a tendrem byly tři žluté vagony první třídy, za nimi sedm zelených vagonů druhé třídy a na samém konci vlaku byl připřáhnutý šedý vagon bez oken, určený pro zavazadla.

Kola vlaku rachotivě odměřovala cestu k pobřeží, když se náhle posuvné dveře zavazadlového vozu otevřely a odhalily dvě zoufale bojující postavy. Byl to krajně nerovný zápas: hubený mladíček v potrhaných šatech proti hromotlukovi v modré uniformě vlakového hlídače. Ačkoli byl mladík slabší, bránil se zuby nehty a podařilo se mu zasadit hřmotnému protivníkovi nejednu pádnou ránu. Byla to víceméně náhoda, když hlídač, sražený na kolena, vyskočil opět na nohy a prudce při tom vrazil do nepřípraveného mladíka, který proletěl otevřenými dveřmi a v divokých kotrmelcích dopadl vedle trati, kde zůstal ležet jako hadrová panenka.

Hlídač, těžce lapající po dechu, se vyklonil z vagonu a pohlédl za rychle se zmenšující postavou ležícího mladíka. Potom zas posuvné dveře zatáhl. Vlak uháněl dále, parní píšťala táhle zahvízdala. Zakrátko zmizel za mírným obloukem trati a zbylo po něm jen slabé supění lokomotivy, líné kotouče dýmu, který zvolna usedal na trať a na mladíkovu nehybné tělo.

Snad po minutě či po dvou se mládenec pohnul. Namáhavě se vzepřel na loket a už už se zdálo, že vstane. Plýtval svým úsilím nadarmo, vzápětí se opět zhroutil k zemi, jeho

tělo sebou naposledy křečovitě zaškubalo a zůstalo už bez pohnutí.

Za půl hodiny přijel po prašné cestě běžící podle trati elegantní černý uzavřený kočár. Dojel k návrší a kočí zastavil koně. Vynořil se nanejvýš pozoruhodný gentleman oblečený podle poslední módy do tmavě zeleného sametového kabátce s dlouhými šosy a vysokého kastorového klobouku. Muž vystoupil na kopec, přitiskl k očím binokl a zapátral po délce trati. Vzápětí ulpěl pohledem na mladíkově těle, ležícím tváří k zemi. Ani se však nepokusil přiblížit se k němu nebo mu nějak přispět na pomoc. Naopak, stál na vršku tak dlouho, dokud nebylo jisté, že je mladík mrtev. Teprve potom se odvrátil, nastoupil do čekajícího kočáru a odjel, odkud přijel, k severu, kde ležel Londýn.

KAPITOLA 2 — HLAVADO

Oním pozoruhodným gentlemanem byl Edward Pierce, který na muže předurčeného k tak široké známosti, že i sama královna Viktorie projevila přání setkat se s ním – nebo být alespoň přítomna jeho popravě –, zůstává dodnes neobyčejně tajuplnou postavou. Pierce byl vysoký, hezký muž, starý něco přes třicet let, s módně zastřiženým rudým plnovousem, jaký poslední dobou nosili zvláště státní úředníci. Svou řečí, vystupováním i oblékáním budil dojem gentlemana a zámožného člověka. Byl to zřejmě velice okouzlující muž, obdařený neodolatelným šarmem. Tvrdil o sobě, že je sirotkem z urozené středoanglické rodiny, že studoval ve Winchesteru a posléze v Cambridgi. Byl známou postavou mnoha londýnských společenských kruhů a počítal mezi své přátele ministry, poslance parlamentu, cizí vyslance, bankěře a další celebrity. Ačkoli byl starým mládencem, udržoval dům číslo čtrnáct v Harrow Road v elegantní londýnské čtvrti. Většinu roku však trávil

na cestách a říkalo se o něm, že navštívil nejen kontinent, ale i New York.

Současní pozorovatelé patrně jeho aristokratickému původu uvěřili, v novinářských článcích se o Piercovi často hovořilo jako o „šelmě“ ve smyslu ušlechtilého zvířete, v němž se probudil dravec. Už sama představa, že by urozený muž vstoupil na dráhu zločinu, byla tak znepokojující a dráždivá, že se ji vlastně nikomu nechtělo vyvracet.

Přesto však neexistuje jediné spolehlivé svědectví, že by Pierce pocházel z vyššího stavu, dokonce z jeho minulosti před rokem 1850 neznáme s určitostí takřka nic. Moderní čtenáři, pro něž je pojem „pozitivní identifikace“ běžnou životní realitou, mohou být nejasnostmi Piercovy minulosti zmateni. Nicméně v době, kdy křestní listy byly novotou, fotografie uměním v plenkách a otisky prstů věcí zcela neznámou, bylo obtížné prokázat s jistotou něčí totožnost a Pierce si dal obzvláště záležet, aby za sebou zametl všechny stopy. Pochybnosti jsou i kolem jeho jména: v průběhu procesu tvrdili různí svědkové, že ho poznali jako Johna Simmse, Andrewa Millera nebo Roberta Jefferse.

Podobně sporné dohady vyvolaly jeho očividně značné příjmy. Jedni říkali, že byl tichým společníkem Jukesovy velice úspěšné firmy vyrábějící krocketovou výstroj. Krocket – vyslovoval se tenkrát „krouky“ – se stal přes noc nejoblíbenější zábavou sportovně založených mladých dam a domněnka, že bystrý mladý obchodník, který do takového podniku investoval skromné dědictví, si musel přijít na pěkné peníze, byla zcela opodstatněná.

Druzí tvrdili, že Pierce vlastnil několik hostinců a menší flotilu drožek, v jejímž čele stál hrozivě vyhlízející drožkář jménem Barlow s bílou jizvou přes celé čelo. To je pravděpodobnější, neboť v hospodské a drožkářské živnosti byly styky s podsvětím nadmíru prospěšné.

Přesto ovšem nelze vyloučit, že byl Pierce skutečně urozeným mužem, kterému se dostalo aristokratického vychování.

Musíme mít na paměti, že pro Winchester a Cambridge byly v oněch dobách charakterističtější prostopášnosti a divoké pitky než vážné a střízlivé studium. Nejskvělejší vědecký mozek viktoriánské éry, Charles Darwin, zasvětil převážnou část svého mládí hazardním sázkám a koním a většina urozených mládenců měla zájem spíš o nabytí „univerzitní výchovy“ než univerzitní hodnosti.

Je také pravda, že viktoriánské podsvětí poskytovalo pomocnou ruku mnoha ztroskotaným vzdělavcům. Stávali se „voráči“ neboli pisatelé falešných doporučujících dopisů, anebo padělateli, kteří „tlačili šustlavý“. Někdy se také stali skořápkáři nebo lepšími podvodníky, boudaři. Obvykle však byli tito vzdělanci drobnými zlodějíčky, dojemnými troškaři, zasluhujícími spíš politování než zatracení veřejnosti.

Edward Pierce proti tomu ve svém přístupu ke zločinu zacházel nesporně mnohem dále. Ať už jeho příjmy pocházely odkudkoli, ať už byla jakákoli pravda o jeho minulosti, jedno je jisté: byl to mistrný chmaták neboli zloděj, který za léta nashromáždil dostatečný kapitál, aby mohl financovat velkorysé zločinné operace, a stal se tak tím, čemu se v argotu říkalo „hlavado“. A již koncem první poloviny roku 1854 spřádal důmyslné plány největší loupeže své kariéry, Velké vlakové loupeže.

KAPITOLA 3 — KLIMENTÁK

Robert Agar – známý klimenták, nebo chcete-li odborník na klíče a vylamování nedobytných pokladen – před soudem svědčil, že když se koncem května 1854 sešel s Edwardem Piercem, neviděl ho předtím celé dva roky. Agarovi bylo šestadvacet let a byl to celkem zdravý muž, nehledě na ošklivý kašel, dědictví dětských roků strávených prací v sirkárně na Wharf Road na londýnském předměstí Bethnal Green. Dílen-

ské provozy byly špatně větrané a vzduch byl stále plný bílých fosforových výparů. O fosforu se vědělo, že je prudce jedovatý, ale spousta lidí dychtily po jakékoli práci, třeba i takové, při níž se jim – někdy už za pár měsíců – rozložily plíce nebo uhnula čelist.

Agar namáčel sirky. Měl hbité prsty a nakonec přesedlal na otevírání zámků, v čemž okamžitě dosáhl úspěchu. Pracoval jako klimenták šest let a za celou tu dobu nebyl zatčen.

Agar v minulosti žádné přímé styky s Piercem neměl, ale znal jeho pověst mistrného chmatáka, pracujícího v jiných městech, což také vysvětlovalo dlouhá období jeho nepřítomnosti v Londýně. Agar se rovněž doslechl, že Pierce má dost peněz, aby se mohl čas od času pustit do větší rány.

Agar svědčil, že k jejich prvnímu setkání došlo v hostinci U Býka a medvěda na Hounslow Road. Tato vykřičená pu-tyka, ležící v obvodu pověstných kriminálních slumů Seven Dials, byla podle slov jednoho současníka „shromaždištěm všelijakých ženštin oblečených jako dámy, jakož i příslušníků zločinného stavu, kteří se hemžili napravo nalevo“.

Vzhledem k pochybné povaze tohoto podniku bylo téměř zaručené, že se mezi návštěvníky skrývá konstábl metropolitní policie v civilním převleku. Ale hospodu U Býka a medvěda navštěvovali často i vznešení mužové se slabostí pro sprostý život a rozhovor dvou elegantně oblečených mladých švihá-ků lelkujících u baru a přejíždějících očima po přítomných ženách nebudil nijak mimořádnou pozornost.

Schůzka domluvená nebyla, prohlásil Agar, ale Piercův příchod ho nepřekvapil. Agar slyšel poslední dobou o Piercovi hodně hovořit a nabyl dojmu, že připravuje ránu. Agar vzpomínal, že jejich rozhovor přešel bez pozdravů a dlouhých úvodů rovnou k věci.

„Slyšel sem, že Rychlonohej Jack vymáznul z Westminsteru,“ řekl Agar.

„Taky jsem slyšel,“ přisvědčil Pierce a zatukal špacírkou se stříbrným knoflíkem o pult, aby upozornil výčepníka. Pierce

poručil dvě sklenky nejlepší whisky, což Agarovi potvrdilo, že půjde o obchodní debatu.

„Slyšel sem,“ řekl Agar, „že Jack měl namířeno na jižní štreku za luffákama.“ Kapsáři tehdy koncem jara opouštěli Londýn a cestovali do měst na severu či na jihu země. Kapsářským provozním kapitálem byla anonymita a žádný z nich nemohl pracovat v jednom rajonu příliš dlouho, aniž by si ho nevšiml oštarák neboli strážník na obchůzce.

„Nevím, co měl v plánu,“ řekl Pierce.

„Slyšel sem taky,“ pokračoval Agar, „že tachtil vlakem.“

„To je docela možné.“

„Slyšel sem,“ řekl Agar s očima na Piercově tváři, „že v tom vlaku vomrkával cvrkot pro jistý hlavado, který chystá ránu.“

„To je docela možné,“ řekl znovu Pierce.

„Slyšel sem taky,“ řekl Agar s náhlým úšklebkem, „že chystáte ránu.“

„Možná,“ odpověděl Pierce. Usrkával whisky a upíral oči na sklenku. „Bývalo to tady lepší,“ řekl přemítavě. „Neddy tu svou kořalku musí pančovat vodou. Jakou jsi slyšel, že chystám ránu?“

„Loupež,“ řekl Agar. „Faňáckou bourandu, jestli je to pravda.“

„Jestli je to pravda,“ opakoval Pierce. Zdálo se, že ho ta fráze pobavila. Odvrátil se od výčepního pultu a rozhlédl se po shromážděných dámách. Několik jeho pohled vřele opětovalo. „Všichni slyší trávu růst,“ řekl posléze.

„Jo, to je fakt,“ přisvědčil Agar a povzdychl si. (Agar ve své výpovědi vzpomínal na svoji mimiku do všech podrobností. „A tedkon sem vzdychnul, víte, že mi už jako dochází trpělivost, když s tím dělá takový štráchy, jako teda Pierce, ale chtěl sem se mu dostat na kůži, a tak sem si takhle povzdychnul.“)

Chvíli mlčeli. Konečně Agar řekl: „Dva roky sem vás neviděl. Hodně rachoty?“

„Cestoval jsem,“ řekl Pierce.

„Po kontinentu?“

Pierce pokrčil rameny. Pohlédl na whisky v Agarově ruce a na zpola dopitou sklenku s ginem a vodou, které pil Agar před jeho příchodem. „Nemáš klepku?“

„Ani nápad,“ řekl Agar. Na důkaz natáhl ruce před sebe a roztáhl prsty: ani se nezachvěly.

„Možná že bych pro tebe měl nějakou maličkost,“ řekl Pierce.

„Rychlonohej Jack nedal nikomu nahlídnout do karet,“ řekl Agar. „To je sichrovka. Nosil se jak hovno na lopatě, ale neštumfnul nic.“

„Jack je u ledu,“ řekl stručně Pierce.

Jak Agar později vysvětlil, mělo toto úsloví dvojí význam. Mohlo znamenat, že se Rychlonohej Jack skrývá, ale také, že je mrtev; jak si to kdo vyložil. Agar se dál nevyptával. „Ta maličkost, co jste o ní mluvil, má to bejt vodmazávka?“

„Může být.“

„Vo hubu, co?“

„Velice,“ řekl Pierce.

„V kéru, nebo na place?“ ptal se Agar, zda jde o práci pod střechou, či venku.

„Nevím. Možná budeš potřebovat jednoho nebo dva kábry, až přijde čas. A držet jazyk za zuby. Když první chmátka dobře dopadne, budou další.“

Agar do sebe obrátil zbytek whisky a čekal. Pierce mu objednal ještě jednu.

„Zámky?“ zeptal se Agar.

„Ano.“

„Vosk, nebo rovnou zbourat?“

„Vosk.“

„Fofrovka, nebo bude čas?“

„Fofrovka.“

„Beru,“ řekl Agar. „Sem váš člověk. Zmáknou vosk dřív, než si stačíte zapálit cigáro.“

„To vím,“ řekl Pierce, škrtl o pult sirkou a přidržel si ji u konce doutníku. Agar se lehce otrásl. Sám nekouřil – vlastně

kouření teprve nedávno přišlo po osmdesáti letech opět do módy –, a vždycky když ucítil fosfor a síru rozžehnuté zápalky, zatrnulo v Agarovi vzpomínkou na léta v sirkárně.

Sledoval Pierce, jak potahuje z doutníku, dokud se nerozdýmá. „Co to bude za chmátku?“

Pierce na něho chladně pohlédl. „To se včas dovíš.“

„Z vás aby člověk páčil slovo heverem.“

„Proto,“ řekl Pierce, „jsem taky nikdy netyčel,“ což znamenalo, že dosud nebyl ve vězení. Někteří svědkové toto tvrzení u soudu popírali a prohlašovali, že Pierce pod jménem Arthur Wills odseděl tři a půl roku v Manchesteru za vloupání.

Agar řekl, že ho pak Pierce naposledy varoval, aby držel jazyk na řetězu, a potom ho opustil, prošel zakouřeným a hlučným lokálem Býka a medvěda, sklonil se krátce k nějaké hezké ženě a zašeptal jí něco do ucha. Žena se rozesmála, Agar se odvrátil a na nic jiného z toho večera se už nepamatoval.

KAPITOLA 4 — BEZDĚČNÝ KOMPLIC

Pan Henry Fowler, sedmačtyřicetiletý, poznal Edwarda Pierce za dosti rozdílných okolností. Fowler upřímně doznal, že o Piercově minulosti toho věděl jen velice málo: řekl mu o sobě, že je sirotek, a byl to nepochybně vzdělaný a zámožný člověk, když si mohl držet skvělý dům, vybavený nejposlednějším příslušenstvím, namnoze nesmírně vynalézavým.

Pan Fowler zvláště vzpomínal na důmyslně řešená kamna pro vytápění vstupní haly. Kamna měla podobu rytířského brnění a svůj účel plnila znamenitě. Pan Fowler se také upamatoval na překrásný hliníkový polní dalekohled potažený marokénem, do něhož se pan Fowler doslova zamiloval a pořídil si také takový, ačkoli jeho hříšná cena osmdesát šilinků mu vyrazila dech. Pierce žil očividně na vysoké noze a Henry

Fowler, který byl k němu občas zván na večeri, v něm spatřoval zábavného společníka.

Na epizodu, která se odehrála v Piercově domě koncem května 1854, se rozpomínal dost těžko. Pierce dával večeri pro osm gentlemanů a konverzace se převážně točila kolem nového návrhu na stavbu podzemní dráhy v samém středu Londýna. Fowlerovi toto téma připadalo jednotvárné a byl zklamán, když se o něm diskutovalo ještě při brandy v kuřáckém salonu.

Potom se řeč stočila na epidemii cholery, která před časem postihla některé části Londýna, kde jí padl za obět jeden ze sta obyvatel. Následující spor o návrzích pana Edwina Chadwicka, jednoho z městských hygieniků, na nový kanalizační systém a vyčištění zaneřádné Temže pana Fowlera hluboce nudil. Mimoto pan Fowler ze spolehlivého pramene věděl, že starý „kanálník“ Chadwick bude brzy suspendován, ale zapřisáhl se, že si tuto informaci nechá pro sebe. Upíjel kávu a pocit promarněného večera v něm vzrůstal každým okamžikem. Uvažoval už dokonce, že se rozloučí a půjde, když se ho hostitel, pan Pierce, zeptal na nedávný pokus o krádež zlata z vlaku Jihovýchodní dráhy.

Bylo to jen přirozené, že se Pierce zeptal právě Fowlera, neboť Henry Fowler byl švagrem sira Edgara Huddlestona, společníka westminsterského bankovního domu Huddleston a Bradford. Pan Fowler byl generálním ředitelem tohoto prosperujícího podniku, který se od svého založení roku 1833 specializoval na transakce v cizích měnách.

Psala se doba mimořádné anglické nadvlády nad světovým obchodem. Anglie dobývala víc než polovinu světové těžby uhlí a ve výrobě houskové litiny předčila celý ostatní svět. Vyráběla tři čtvrtiny světové produkce bavlněných látek. Její zahraniční obchod se odhadoval na sedm set milionů liber ročně, což byl dvojnásobek obchodu jejích předních konkurentů, Spojených států a Německa. Zámořské impérium bylo největším v dějinách světa a neustále se rozrůstalo, až

nakonec zahrnovalo bezmála čtvrtinu zemského povrchu a třetinu jejího obyvatelstva.

Bylo tudíž zcela samozřejmé, že nejrůznější obchodní zájmy učinily z Londýna svoje finanční centrum a londýnské banky vzkvétaly. Henry Fowler a jeho banka také profitovali z všeobecných ekonomických trendů, ale jejich důraz na obchodní transakce v cizích měnách jim přinášel ještě další obchody navíc. Když pak před dvěma měsíci, v březnu 1854, Anglie a Francie vyhlásily válku Rusku, byl bankovní ústav Huddleston a Bradford pověřen výplatou britských jednotek účastníků se krymského tažení. A právě zásilka zlata k výplatě bojujících jednotek se stala předmětem nedávného pokusu o krádež.

„Triviální snaha,“ prohlásil Fowler, dobře si vědom, že hovoří jménem banky. Ostatní přítomní pánové, kouřící drahé doutníky a popíjející brandy, byli sami zámožní mužové, kteří znali zas další zámožné muže. Pan Fowler se cítil povinován rozptýlit jakékoli podezření stran nedostatečných opatření své banky co nejsilnějšími výrazy. „Ano, skutečně,“ řekl, „triviální a amatérská. Neměla nejmenší čáku na úspěch.“

„Zlosyn prý unikl?“ zeptal se pan Pierce, který seděl proti němu a dýmal z doutníku.

„Nadobro,“ řekl pan Fowler. „Vlakový hlídač ho vyhodil z plně rozjetého vlaku. Pád na zem ho musel okamžitě usmrtit,“ a dodal: „Blázen jeden.“

„Poznal ho někdo?“

„To bych pochyboval,“ řekl Fowler. „Způsob jeho odchodu na onen svět byl takový, že jeho podobu značně – ehm, znejasnil. V jednu chvíli se domnívali, že je to nějaký Jack Perkins, ale kdoví, kdo to byl. Policie věci moc zájmu nevěnovala, což je podle mého jedině moudré. Z celého provedení téhle loupeže čiší nejhrubší amatérismus. Nemohlo to nikdy vyjít.“

„Předpokládám,“ řekl Pierce, „že banka má zlato důkladně zabezpečeno.“

„Milý příteli,“ řekl Fowler, „to věru důkladně zabezpečeno! Ujišťuji vás, že dvanáct tisíc ve zlatě se neposílá do Francie

každý měsíc bez nejdokonalejších bezpečnostních opatření.“

„Takže ten padouch měl spadeno na krymské služné?“ zeptal se další z pánů, pan Harrison Bendix. Bendix byl známý odpůrce krymského tažení a Fowler se v tuto pozdní hodinu netoužil zaplést do politických sporů.

„Zřejmě ano,“ řekl stručně a ulevilo se mu, když opět promluvil Pierce.

„Jistě bychom všichni rádi věděli, jaké jsou povahy ta vaše bezpečnostní opatření,“ řekl. „Nebo je to snad firemní tajemství?“

„Ale vůbec žádné tajemství,“ řekl Fowler, využívaje příležitosti, aby mohl z kapsičky u vesty vytáhnout svoje zlaté hodinky, odklapnout víčko a pohlédnout na ciferník. Bylo po jedenácté, měl by už jít, zdržovala ho jen potřeba podpořit pověst banky. „Po pravdě řečeno, všechna ochranná opatření jsou z mé hlavy. A pokud v našem zavedeném postupu najdete sebemenší skulinu, prosím vás, abyste mě neváhali upozornit.“ Přejel při těchto slovech očima po tvářích svých společníků.

„Každá zásilka zlata se nakládá v prostorách banky, která, jak snad ani nemusím podotýkat, je naprosto nedobytná. Zlato je uloženo do několika okovaných pokladnic, které se pak zapečetí. Rozumný člověk by to mohl považovat za dostatečnou ochranu, ale my jdeme samozřejmě mnohem dále.“ Odmlčel se, aby se napil brandy.

„Tak tedy: zapečetěné pokladnice odveze ozbrojená stráž na nádraží. Konvoj nemá pevně stanovenou trasu ani přesný časový rozvrh, ubírá se zalidněnými ulicemi, čímž je zcela vyloučena možnost, že by mohl být cestou na nádraží přepaden ze zálohy. Nikdy ho nedoprovází méně než deset strážných, důvěryhodných a dlouholetých zaměstnanců banky, a všichni jsou po zuby ozbrojeni.“

A dále. Na nádraží jsou pokladnice přeloženy do nákladního vagonu Folkestoneské dráhy, kde je ukládáme do dvou nejmodernějších Chubbových trezorů.“